

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Antonija Žunabović

Preddiplomski sveučilišni studij Poljoprivreda

Smjer Agroekonomika

**Ekonomski pokazatelji uspješnosti proizvodnje i poslovanja
poduzeća Koka d.d**
Završni rad

Osijek, 2018.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Antonija Žunabović

Preddiplomski sveučilišni studij Poljoprivreda

Smjer Agroekonomika

**Ekonomski pokazatelji uspješnosti proizvodnje i poslovanja
poduzeća Koka d.d**

Završni rad

Povjerenstvo za ocjenu završnog rada:

1. Prof.dr.sc. Ljubica Ranogajec, mentor
2. Dr.sc. Ana Crnčan, član
3. Dr.sc. Jelena Kristić, član

Osijek, 2018.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek
Preddiplomski sveučilišni studij Poljoprivreda, smjer agroekonomika

Završni rad

Antonija Žunabović

Ekonomski pokazatelji uspješnosti proizvodnje i poslovanja poduzeća Koka d.d **Economic Indicators of Production and Business of** **Koka d.d**

Sažetak:

Koka d.d. djeluje od 1961. godine u sklopu tvrtke Vindija. Primarno se bavi proizvodnjom peradarskih proizvoda. Naglasak stavlja na zdravstveno ispravne i kvalitetne proizvode kao odgovor na izazove konkurentnosti. Kao i druga poduzeća Koka d.d. obveznik je sastavljanja financijskih izvještaja. Financijski izvještaji daju uvid u mnoge stavke financijskog i ekonomskog karaktera. Financijski izvještaji su izvještaji o financijskom stanju i financijskom prometu nekog poslovnog subjekta. Zakonom o računovodstvu zahtjeva se njihovo sastavljanje najmanje jednom godišnje. Njihova analiza najvažniji je dio cjelokupne analize poslovanja. Cilj ovog rada je obraditi horizontalnu i vertikalnu analizu financijskih izvještaja poduzeća Koka d.d. u razdoblju od 2015. – 2016. godine. Pri tome se koriste metode horizontalne i vertikalne analize financijskih izvještaja, komparacija poslovanja poduzeća Koka d.d. u navedenim razdobljima te izračun financijskih pokazatelja.

Ključne riječi: financijski izvještaji, bilanca, račun dobiti i gubitka, horizontalna analiza, vertikalna analiza

21 stranica, 8 tablice, 5 shema, 12 literaturnih navoda

Završni rad je pohranjen u Knjižnici Fakulteta agrobiotehničkih znanosti u Osijeku i u digitalnom repozitoriju završnih i diplomskih radova Fakulteta agrobiotehničkih znanosti u Osijeku.

BASIC DOCUMENTATION CARD

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of agrobiotechnical sciences in Osijek
Undergraduate university study Agriculture, Agroecconomics

BSc Thesis

Antonija Žunabović

Economic Indicators of Production and **Business of Koka d.d**

Summary:

Koka d.d. has been operating since 1961 within Vindija. Mainly, it deals with the production of poultry products. It emphasise uncontaminated and quality products as a response to many challenges that competitors set up. Koka d.d. has to write financial statements just like other firms. The financial statements can provide insight into many financial and economic features. The financial statements are notes about financial and business arrangement of companies. According to The Accounting Act requires they need to be composed at least once a year. Their analysis is the most important part of the business analysis. The purpose of this BSc Thesis is to indicate horizontal and vertical analysis of financial statements of Koka d.d. from year 2015. to 2016. In BSc Thesis are used methods of horizontal and vertical analysis of financial statements, comparison of business operations of Koka d.d. in the stated periods and the calculation of financial indicators.

Key words: financial statements, balance sheet, profit and loss account, horizontal analysis, vertical analysis

21 pages, 8 tables, 5 schemas, 12 references

BSc Thesis is archived in Library of Faculty of agrobiotechnical sciences in Osijek and in digital repository of Faculty of agrobiotechnical sciences in Osijek.

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	1
2. MATERIJAL I METODE.....	2
3. POJAM FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	3
3.1. Bilanca.....	4
3.2. Račun dobiti i gubitka (RDG).....	5
3.3. Izvještaj o novčanom toku	7
3.4. Izvještaj o promjeni glavnice.....	9
3.5. Bilješke uz financijske izvještaje.....	10
4. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	11
4.1. Horizontalna analiza.....	12
4.2. Vertikalna analiza.....	13
4.3. Pokazatelji financijske analize.....	15
4.4. Financijski izvještaji poduzeća Koka d.d.....	17
5. ZAKLJUČAK.....	20
6. POPIS LITERATURE	21

1. UVOD

S čime se sve današnji poduzetnici suočavaju da bi uspjeli ostvariti ciljeve svoga poslovanja? Koriste li dobro informacije koje su posljedica njihovog djelovanja? Istražuju li dovoljno kako poboljšati svoju vještinu upravljanja poduzećem i/ili ostvarenja svih ciljeva svog poduzeća? Kao pomoć pri pronalaženju odgovora na ova i još mnoga pitanja i problematiku poslovanja mogu nam poslužiti financijski izvještaji jer su oni prvotna stavka pri analiziranju uspjeha u poslovanju.

Svi poduzetnici koji djeluju u Republici Hrvatskoj dužni su sastavljati financijske izvještaje sukladno Zakonu o računovodstvu. Kako bi poduzetnik u tome bio uspješan mora poznavati kategorije koje su sastavni dio financijskih izvještaja, osobito bilance i računa dobiti i gubitka. Financijski izvještaji ne pružaju sve informacije koje su potrebne korisnicima pri donošenju ekonomskih odluka, jer oni uglavnom daju sliku financijskih učinaka prošlih događaja. Ipak, financijski izvještaji mogu dati uvid u mnoge stavke financijskog i ekonomskog karaktera. Nedvojbeno je da mogu pridonijeti u obračunavanju ekonomskih pokazatelja uspješnosti u poslovanju. Prikaz ekonomskih pokazatelja može se izvršiti analizom financijskih izvještaja.

Analiza financijskih izvještaja najvažniji je dio cjelokupne analize poslovanja. Značajna je kao znanstvena metoda čija je svrha ispitivanje, istraživanje i prosuđivanje istinitosti onoga što je predmet analize. Njezinom provedbom moguće je utvrditi sadašnje stanje poduzeća, utvrditi podatke o likvidnosti, financijskoj stabilnosti, rentabilnosti i zaduženosti. Time se mogu definirati uzroci problema u poduzeću ali i pomoći lakše donošenje ekonomskih odluka u budućnosti. Podaci čiji je izvor analiza financijskih izvještaja čine vrlo važnu informacijsku podlogu za skupinu različitih korisnika.

Kako je cilj svakog poduzeća poslovanje koje donosi dobit, to jest napredovati u poslovanju i uspješno ga voditi, neophodno je analizirati financijske izvještaje. Njome dobivamo uvid u dosadašnje poslovanje što nam omogućava reducirati pogreške i rizik.

Primarni cilj ovog rada je obraditi horizontalnu i vertikalnu analizu financijskih izvještaja poduzeća Koka d.d. u razdoblju od 2015. – 2016. godine radi jasnijeg shvaćanja njihove uloge u poslovanju kao i učinak na uspjeh u istome.

2. MATERIJAL I METODE

U radu su kao izvori podataka korišteni izvještaji o financijskom stanju poduzeća Koka d.d. na službenoj stranici FINA-e. Također, korištena je znanstvena i stručna literatura iz područja računovodstva te referentne web stranice.

Pri pisanju završnog rada primijenjene su metode analize, sinteze, komparacije te horizontalna i vertikalna analiza uz izračun najznačajnijih pokazatelja uspješnosti poslovanja.

3. POJAM FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Prema Zakonu o računovodstvu financijski izvještaji su poslovni dokumenti kojima poduzeće daje informacije o rezultatima svojih transakcija, osobama i organizacijama izvan poduzeća i korisnicima poduzeća. Financijski izvještaji su dakle izvještaji o financijskom stanju i financijskom prometu nekog poslovnog subjekta. Financijsko izvješćivanje zahtjeva se najmanje jednom godišnje. Ukoliko izvještaji obuhvaćaju razdoblje kraće ili dulje od jedne godine, treba navesti razloge zbog kojih je ono dulje ili kraće od godine dana. Elementi financijskih izvještaja su:

- a) Imovina
- b) Dugovi/obveze
- c) Kapital/glavnica
- d) Prihodi
- e) Rashodi

Imovina je resurs kojeg kontrolira poduzeće kao rezultat prošlih događaja i iz kojih se očekuje priljev budućih ekonomskih koristi u poduzeće. Ona mora biti mjerljive vrijednosti. Prema pojavnom obliku može biti materijalna, nematerijalna i novčana. Funkcionalni kriterij podjele imovine obuhvaća kratkotrajnu (obrtnu) i dugotrajnu (osnovnu) imovinu.

Dugovi, odnosno obveze pokazuju izvore financiranja imovine koju poduzetnik koristi u svom poslovanju. Obveze obično dijelimo prema kriteriju dospijeca na kratkoročne, dugoročne i na pasivna vremenska razgraničenja (PVR).

Kapital/glavnica je vrijednost imovine koju poduzetnik ulaže u poduzetničku aktivnost kako bi ostvario ekonomsku korist, odnosno povećanje uložene vlastite imovine.

Prihodi su povećanja ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku priljeva ili povećanja sredstava, te smanjenja obveza čime se povećava glavnica.

Rashodi predstavljaju svako trošenje novčanih i materijalnih vrijednosti koje je vezano za obavljanje gospodarske djelatnosti, ali može nastati i mimo njih. Dakle, rashodi su smanjenje ekonomske koristi kroz obračunsko razdoblje te posljedica smanjivanja imovine, odnosno povećanja obveza. Prihodi i rashodi mogu biti poslovni, financijski i izvanredni.

Osnovni cilj financijskog izvještavanja je pravovremeno izvještavanje zainteresiranih strana o financijskim tokovima poslovanja kao i o uspješnosti poslovanja. U tom kontekstu financijske izvještaje može se promatrati kao skup vrijednosno izraženih podataka o poslovanju promatranih poslovnih subjekata, prikazanih na propisan način. Informacije sadržane u financijskim izvještajima moraju biti relevantne i istodobno pouzdane, a oblik i sadržaj moraju biti prepoznatljivi i razumljivi osobama kojima su informacije namijenjene. Takve informacije nalaze se u temeljnim financijskim izvještajima. Temeljni financijski izvještaji su:

1. Bilanca
2. Račun dobiti i gubitka (RDG)
3. Izvještaj o novčanom toku
4. Izvještaj o promjeni glavnice
5. Bilješke uz financijske izvještaje

3.1. Bilanca

Bilanca je temeljni financijski izvještaj koji pokazuje financijski položaj poduzeća te služi kao podloga za ocjenu sigurnosti poslovanja. Temelji se na načelu bilančne ravnoteže. Ona pokazuje trenutačnu financijsku situaciju poduzeća na točno određeni dan te se redovno mijenja. Najčešće ju iskazujemo u obliku slova „T“. Bilanca je financijski izvještaj koji sistematizirano prikazuje stanje imovine, obveza i kapitala u određenom vremenskom trenutku.

Prema većini autora, bilanca je uz račun dobiti i gubitka najvažniji financijski izvještaj.. U pravilu se prikazuje za svaku poslovnu godinu, na posljednji dan razdoblja, a može se prikazivati i za kraća vremenska razdoblja.

Bilanca se sagledava kroz dva dijela, aktivu i pasivu. Aktiva predstavlja imovinu, a pasiva kapital i obaveze. Na osnovi njih se utvrđuje imovinsko stanje, odnosno financijski položaj poduzeća. Aktiva bilance se prema funkciji sastoji od dugotrajne (stalne ili fiksne imovine) i kratkotrajne imovine (tekuće ili obrtne imovine).

Kratkotrajnu imovinu čini onaj dio ukupne imovine za koji se očekuje da će se pretvoriti u novčani oblik u vremenu kraćem od jedne godine, dok je dugotrajna imovina ona imovina koja dulje ostaje vezana u tom obliku i za koju se ne očekuje da će se pretvoriti u novac u tako kratkom roku. Pasiva bilance prikazuje obveze i kapital kao izvore imovine koje se može klasificirati kao vlastite izvore (kapital) i tuđe izvore (obveze, tj. dugovanja). Može se zaključiti kako aktiva pokazuje u kojem se obliku koristi imovina, a pasiva način financiranja imovine.

Prilikom sastavljanja bilance treba voditi računa o tome da aktiva i pasiva moraju biti jednake.

AKTIVA	=	PASIVA
	ili	
IMOVINA	=	KAPITAL + OBVEZE

Shema 1. Struktura bilance

Izvor: Autor

Iz bilance se može saznati vrsta dugotrajne imovine, sastav obrtnih sredstava, veličinu vlastitog kapitala, zaduženost kapitala. Može se uočiti i poštuje li se osnovno pravilo financiranja te je li postignuta financijska ravnoteža (Ranogajec Lj., Računovodstvo u poljoprivredi, 2009.). Forma iskazivanja bilance sastavlja se u obliku:

- a) Dvostranog računa (po foliju) gdje lijeva strana iskazuje aktivu, a desna pasivu
- b) Jednostranog računa (po pagini) gdje aktiva prethodi pasivi

3.2. Račun dobiti i gubitka (RDG)

Prema Ranogajec Lj. (2009.) račun dobiti ili gubitka ili skraćeno RDG je financijski izvještaj u kojem se na temelju podataka glavne knjige prikazuju računi prihoda i rashoda, te utvrđuje financijski učinak poslovanja za određeno obračunsko razdoblje. RDG još zovemo i bilanca uspjeha. Prikazuje koliko je prihoda i rashoda ostvareno u određenom vremenu te kolika je ostvarena dobit/gubitak. Također, on bilježi specifikaciju svih prihoda (povećanja imovine), prikaz svih rashoda (smanjenja imovine) i utvrđivanje razlike između prihoda i rashoda. RDG korisnicima osigurava informacije o uspjehu poduzeća u

obračunskom razdoblju, to jest između dvije bilance što predstavlja razdoblje od 1.1. do 31. 12. odnosno poslovnu godinu.

Tablica 1. Prikaz RDG za godinu 201X.

Račun dobiti i gubitka za razdoblje 1.1. – 31.12. (godina 201X.)	
A	Poslovni prihodi
B	Poslovni rashodi
C	DOBIT IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI
D	Financijski prihodi
E	Financijski rashodi
F	DOBIT IZ FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI
G	Izvanredni prihodi
H	Izvanredni rashodi
I	DOBIT IZ IZVANREDNIH AKTIVNOSTI
J	BRUTO DOBIT
K	POREZ NA DOBIT
L	NETO DOBIT

Izvor: Autor

Dakle, svrha računa dobiti i gubitka je pružanje informacija o povećanju ili smanjenju zarađenog kapitala između dva datuma bilance. Oblikovanje računa dobiti i gubitka može biti propisano zakonom ili predloženo od strane strukovne organizacije.

U Republici Hrvatskoj oblik računa dobiti i gubitka, kao i bilance propisan je Pravilnikom o strukturi i sadržaju godišnjih financijskih izvještaja (NN 95/2015). Prikaz računa dobiti i gubitka može biti jednostrani i dvostrani račun od kojih se češće koristi jednostrani zbog mogućeg uspoređivanja financijskih rezultata po aktivnostima npr. rezultat financijskih s rezultatom poslovnih aktivnosti.

3.3. Izvještaj o novčanom toku

Novac predstavlja iznimno važan resurs za svaki oblik poslovanja jer se pomoću njega kupuju sirovine, strojevi, podmiruju se obveze, prodaju se gotovi proizvodi i roba. Stoga ne treba čuditi potreba da se sastavlja izvještaj koji govori o izvorima i uporabi novca, i na temelju kojeg je moguće utvrđivanje viška raspoloživih, odnosno nedostatnih novčanih sredstava.

Izvještaj o novčanom toku se nadopunjuje sa računom dobiti i gubitka. On nam pruža informacije o izvorima i upotrebi gotovine tijekom izvještajnog razdoblja, ali predstavlja i bazu za planiranje budućih gotovinskih tokova i potreba za financiranjem.

Izvještaj o novčanom toku može biti sastavljen na temelju direktne ili indirektne metode.

Prema direktnoj metodi objavljuju se ukupni primici i ukupni izdaci novca razvrstani po osnovnim aktivnostima - poslovnim, investicijskim i financijskim, dok se kod indirektne metode poslovne aktivnosti ne iskazuju kao bruto primici i bruto izdaci novca, već se neto dobit ili gubitak usklađuje za učinke transakcija nenovčane prirode. S obzirom na to da je za većinu korisnika izvještaj po direktnoj metodi razumljiviji, u pravilu se sva suvremena rješenja zalažu za primjenu direktne metode.

NOVČANI TOK OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI
1. Novčani primici od kupaca
2. Novčani primici od tantijema, naknada, provizija i sl.
3. Novčani primici od osiguranja za naknadu šteta
4. Novčani primici s osnove povrata poreza
5. Ostali novčani primici
I. Ukupno novčani primici od poslovnih aktivnosti
1. Novčani izdaci dobavljačima
2. Novčani izdaci za zaposlene
3. Novčani izdaci za osiguranje za naknade šteta
4. Novčani izdaci za kamate
5. Novčani izdaci za poreze
6. Ostali novčani izdaci
II. Ukupno novčani izdaci od poslovnih aktivnosti
POVEĆANJE ILI SMANJENJE NOVČANOG TOKA OD POSLOVNIH AKTIVNOSTI
NOVČANI TOK OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI
1. Novčani primici od prodaje dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine
2. Novčani primici od prodaje vlasničkih i dužničkih financijskih instrumenata
3. Novčani primici od kamata
4. Novčani primici od dividendi
5. Ostali novčani primici od investicijskih aktivnosti
III. Ukupno novčani primici od investicijskih aktivnosti
1. Novčani izdaci za kupnju dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine
2. Novčani izdaci za stjecanje vlasničkih i dužničkih financijskih instrumenata
3. Ostali novčani izdaci od investicijskih aktivnosti
IV. Ukupno novčani izdaci od investicijskih aktivnosti
POVEĆANJE ILI SMANJENJE NOVČANOG TOKA OD INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI
NOVČANI TOK OD FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI
1. Novčani primici od izdavanja vlasničkih i dužničkih financijskih instrumenata
2. Novčani primici od glavnice kredita, zadužnica, pozajmica i drugih posudbi
3. Ostali novčani primici od financijskih aktivnosti
V. Ukupno novčani primici od financijskih aktivnosti
1. Novčani izdaci za otplatu glavnice kredita i obveznica
2. Novčani izdaci za isplatu dividendi
3. Novčani izdaci za financijski najam
4. Novčani izdaci za otkup vlastitih dionica
5. Ostali novčani izdaci od financijskih aktivnosti
VI. Ukupno novčani izdaci od financijskih aktivnosti
POVEĆANJE ILI SMANJENJE NOVČANOG TOKA OD FINANCIJSKIH AKTIVNOSTI
UKUPNO POVEĆANJE ILI SMANJENJE NOVČANOG TOKA
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA POČETKU RAZDOBLJA
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA KRAJU RAZDOBLJA
Napomena: Primici i izdaci od kamata i dividendi mogu se razvrstati i drukčije sukladno MRS-u 7

Shema 2. Primjer izvještaja o novčanom toku

Izvor: Poslovni dnevnik

Indirektna metoda izvještavanja izračunava se na način da se dobitak (gubitak) nakon oporezivanja usklađuje za sve nenovčane transakcije te prihode i rashode vezane za financiranje novčanog toka.

3.4. Izvještaj o promjeni glavnice

Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice prikazuje promjene koje su se na glavnici (kapitalu) dogodile između dva obračunska razdoblja (Ranogajec Lj., 2009.).

U ovom se izvještaju posebno prikazuju: dobit ili gubitak poduzeća, sve stavke prihoda i rashoda koje treba direktno priznati u kapital, učinak promjena računovodstvenih politika i ispravke temeljnih pogrešaka, dodatna ulaganja vlasnika i visina izglasanih dividendi, iznos zadržane dobiti na početku i na kraju razdoblja te promjene unutar tog razdoblja i usklađenja svake druge pozicije kapital.

Ovaj izvještaj nema standardizirani izgled, ali se važnost stavlja na sadržaj koji mora biti prezentiran u razumljivom obliku.

Zajedno sa bilješkama uz financijske izvještaje upotpunjuje sliku poslovanja poduzeća, što predstavlja važne informacije za investitore, odnosno vlasnike.

Pozicija	AOP		nekons		KONS
Upisani kapital	088		247.100		247.100
Premije na emitirane dionice	089		0		0
Rezerve	090		100.658		100.774
Vlastite dionice	091		0		0
Zadržana dobit ili preneseni gubitak*	092		131.564		123.294
Dobit ili gubitak tekućeg razdoblja *	093		3.572		-315
Dividende	094		0		0
Revalorizacijske rezerve (AOP 096+097+098)	095		5.764		5.764
a) revalorizacija nekretnina postrojenja i opreme	096		0		0
b) revalorizacija ulaganja	097		5.764		5.764
c) ostala revalorizacija	098		0		0
Ispravak temeljnih pogreški	099		0		0
Tečajne razlike s naslova neto ulaganja u inozemni subjekt	100		0		0
Promjene računovodstvenih politika	101		0		0
Sveukupno kapital i rezerve (AOP 088+089+090+091+092+093+094+095+099+100+101)	102		488.658		476.617

Shema 3. Primjer izvještaja o promjeni glavnice

Izvor: Poslovni dnevnik

3.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Za ostvarenje određenih poslovnih ciljeva koji zahtijevaju detaljniju financijsku analizu, poželjno je, uz financijske izvještaje poduzeća, sastavljati i određene financijske bilješke te dodatne tablice koje moraju biti zasnovane ili izvedene na bilanci i za koje se očekuje da se čitaju s bilancom, s računom dobitka ili gubitka i s izvještajem o promjenama u financijskom položaju.

Naziv obveznika: BRUNO POROPAT
Poštanski broj: 52210
Mjesto: ROVINJ
Adresa sjedišta: ISTARSKA 25
Šifra djelatnosti: 8411
Šifra županije: 18
Šifra grada: 374

BILJEŠKE UZ FINACIJSKE IZVJEŠTAJE	
🚩 Bilješke uz Bilancu na dan 31.12.2013.	
AOP 001 IMOVINA - 268.629,00 kuna	
Sadrži sljedeće pozicije:	
AOP 074 268.629,00 kuna - Financijska imovina	
❖ AOP 077 (RAČUN 1111) 127.693,00 kuna - Novac na računu kod tuzemnih poslovnih banaka.	
Početno stanje žiro računa na dan 01.01.2013.g.	- 0,00 kuna
Primici na žiro račun tijekom 2013.g.	- 744.557,00 kuna
Izdaci sa žiro računa tijekom 2013.g.	- 616.864,00 kuna
AOP 099 - OOSTALA NESPOMENUTA POTRAŽIVANJA	
140.936,00 kuna	
Odnosi se na isplate za pokriće materijalnih troškova.	
AOP 163 - - OBVEZE ZA FINACIRANJE RASHODA POSLOVANJA	
2.600,00 kuna	
Odnosi se na pozajmicu.	
AOP 195 (RAZRED 5) 266.029,00 kuna - Vlastiti izvori	
❖ AOP 199 (RAČUN 5221 266.02900 kuna - Vlastiti izvori	

Shema 4. Primjer izvještaja o promjeni glavnice

Izvor: <http://www.listazagrad.com/financiranje.html>

Bilješke trebaju sadržavati informacije nužne za razumijevanje i ocjenu temeljnih financijskih izvještaja, a koje se ne mogu vidjeti direktno iz njih. Najčešće se sastoje od tri dijela, a to su: podaci o poduzeću, pojašnjenja pojedinih pozicija u financijskim izvještajima te korištene računovodstvene politike, zbog razumijevanja prezentiranih financijskih izvještaja.

4. ANALIZA FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Prije samo obrade analize financijskih izvještaja treba razumijeti što je financijska analiza. Ona obuhvaća skup tehnika za pretvaranje podataka iz financijskih izvještaja u informacije relevantne za upravitelje. Rezultati financijske analize su:

- a) Apsolutne veličine (dobit, prihod, vrijednost proizvodnje, troškovi)
- b) Relativne veličine (poslovni omjeri, ekonomski pokazatelji)

Analiza financijskih izvještaja je znanstvena metoda čija je svrha ispitivanje, istraživanje i prosuđivanje istinitosti onoga što je predmet analize, to jest istinitost financijskih izvještaja (Ranogajec, 2009.). Korisnici analize financijskih izvještaja su eksterni. Naime, ona je najvažniji dio cjelokupne analize poslovanja. Poduzetnici će financijske izvještaje koristiti kao sredstvo kontrole te kao podlogu za donošenje poslovnih odluka. Metode analize financijskih izvještaja su:

1. Metoda uspoređivanja
2. Metoda odnosa vrijednosti
3. Metoda analize trenda

Metoda uspoređivanja obuhvaća nekoliko stavki. Prva su usporedbe vremenske i prostorne pozicije što omogućuje uočavanje promjena i procijenu njihove važnosti. Zatim usporedbe u odnosu na plan, te usporedbe pojedinih pozicija RDG radi utvrđivanja kvalitete financijskih rezultata.

Metoda odnosa vrijednosti pretpostavlja stavljanje u odnos pojedinih skupina ili veličina u financijskim izvještajima. Odnosi se izražavaju u omjerima pojedinih skupina.

Metoda analize trenda naziva se još i metoda indeksnih brojeva. Njome se apsolutnim brojem iz financijskog izvještaja određene godine izjednače sa 100, a zatim se iste stavke sljedećih godina preračunavaju na osnovi prve godine kao bazne. Na kraju se dobiju razlike o rastu ili padu u odnosu na baznu godinu. Analiza se uobičajeno provodi korištenjem komparativnih (horizontalna analiza) i strukturnih (vertikalna analiza) financijskih izvještaja te putem financijskih pokazatelja.

4.1. Horizontalna analiza

Horizontalnom analizom nastoje se uočiti tendencija i dinamika promjena pojedinih pozicija temeljnih financijskih izvještaja. Horizontalna analiza provodi se usporedbom komparativnih financijskih izvještaja u više obračunskih razdoblja, odnosno kroz nekoliko uzastopnih godina. Podaci za dvije ili više godina stavljaju se u odnos pa ju nazivamo i usporedna analiza. Daje nam jasan prikaz kretanja i trendova što ju oslovljuje kao dinamičku analizu. Ova je analiza dobra podloga za procjenu očekivanja u budućnosti. Sastoji se od dva koraka:

1. korak – izračun razlika između tekuće i prethodne godine
2. korak – izražavanje te razlike u postocima

Tablica 2. Horizontalna analiza bilance poduzeća Koka d.d.

Pozicija	Godina 2015.	Godina 2016.	Povećanje (smanjenje)	
			Iznos (kn)	Postotak
Stalna imovina	326.379.675	330.890.518	4.510.843	1,38
Obrtna imovina	773.525.547	808.416.239	34.890	4,51
Glavnica (kapital)	551.019.338	565.665.199	14.645.861	2,66
Dugoročne obveze	76.197.315	122.833.930	16.636.615	61,21
Kratkoročne obveze	472.688.569	450.807.628	(21.880.941)	(4,62)
Aktiva = pasiva	1.099.905.222	1.139.306.757	39.401.535	3,58

Izvor: Autor

Stalna i obrtna imovina predstavljaju aktivu, a glavnica s dugoročnim i kratkoročnim obvezama čine pasivu. Zbroj ovih dviju stavki mora biti jednak za promatranu godinu (npr. Godina 2015.; Stalna imovina + obrtna imovina = glavnica + dugoročne obveze + kratkoročne obveze = 1.099.905.222 kn). Zbroj stavki aktive mora biti jednaka zbroju stavki pasive. U prvom koraku izračunali smo razliku između tekuće i prethodne godine (npr. Obrtna imovina; $808.416.239 - 773.525.547 = 34.890$ kn). U drugom koraku smo tu razliku izrazili kao postotak promijene u odnosu na prethodnu godinu. (npr. Obrtna imovina; $34.890 / 773.525.547 * 100 = 4,51\%$). Ako se radi o smanjenju onda ćemo iznos i postotak pisati u zagradu.

Iz tablice za razdoblje od 2015. – 2016. godine je uočljivo da se stalna imovina povećala što znači da se radi o prodaji djela imovine. Obrtna imovina se također povećala pa zaključujemo da postoji višak zaliha. Isto tako, povećanje dugoročnih obveza znači da se poduzeće još više zaduživalo. Udio kratkoročnih obveza se smanjio pa zaključujemo da su određene obveze podmirene.

Tablica 3. Horizontalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Koka d.d.

Pozicija	Godina 2015.	Godina 2016.	Povećanje (smanjenje)	
			Iznos (kn)	Postotak
Poslovni prihodi	1.251.793.668	1.231.617.514	(20.176.154)	(1,61)
Poslovni rashodi	1.236.648.246	1.220.008.908	(16.639.338)	(1,35)
Bruto dobit (marža)	15.145.422	11.608.606	(3.536.816)	(23,35)
Troškovi poslovanja	13.079.966	10.821.244	(2.258.722)	(17,27)
Dobit iz poslovanja	2.065.456	787.362	(1.278.094)	(61,88)

Izvor: Autor

Postupak se također sastoji od izračuna iznosa razlike i njegova postotka. Dobit iz poslovanja se dobije kao razlika bruto dobiti i troškova poslovanja promatrane godine (npr. Godina 2016. Bruto dobit – troškovi poslovanja = 11.608.606 – 10.821.244 = 787.362 kn). Ako se radi o smanjenju onda ćemo iznos i postotak pisati u zagradu.

Zaključujemo da je poduzeće Koka d.d. u razdoblju od promatrane godine dana (2015. – 2016.) uspjela smanjiti troškove u poslovanju, ali se istodobno smanjila i dobit i to za značajnih 61,88%. Proučavanjem rezultata poduzeće može ustanoviti greške tijekom poslovanja. Potencijalni razlog opadanja dobiti mogla bi biti i pojava ptičje gripe u razdoblju 2015./2016.

4.2. Vertikalna analiza

Vertikalna analiza prikazuje pojedine stavke u novčanom obliku za određeno razdoblje pa ju nazivamo i statička analiza. Uz to, prikazuje i udio pojedine stavke u ukupnom iznosu kojem pripada pa se naziva i strukturna analiza. Uobičajeno se kod bilance aktiva i pasiva izjednačavaju sa 100, što znači da se pojedine pozicije bilance izračunavaju kao postotak

od ukupne aktive ili pasive. Kod računa dobiti i gubitka sa 100 se izjednačavaju ukupni prihodi ili neto prodaja. Promjene udjela ukazuju na promjenu financijske strukture poduzeća i postotke koji olakšavaju usporedbu uspješnosti s poduzećima različite veličine.

Tablica 4. Vertikalna analiza bilance poduzeća Koka d.d.

Pozicija	Godina 2015.	Godina 2016.	Povećanje (smanjenje) u %	
			Godina 2015.	Godina 2016.
Stalna imovina	326.379.675	330.890.518	29,67	29,04
Obrtna imovina	773.525.547	808.416.239	70,33	70,96
Glavnica (kapital)	551.019.338	565.665.199	50,10	49,65
Dugoročne obveze	76.197.315	122.833.930	6,93	10,78
Kratkoročne obveze	472.688.569	450.807.628	42,97	39,57
Aktiva = pasiva	1.099.905.222	1.139.306.757	100	100

Izvor: Autor

Podsjetimo se da je aktiva jednaka pasivi. Promjene udjela iz 2015. u 2016. godinu pokazuju nam kakva je financijska struktura poduzeća, to jest koje su stavke u aktivni ili pasivi najviše zastupljene. Aktivu i pasivu smo izjednačili sa 100 i računali udio svake od stavki od ukupne aktive, to jest pasive. Dakle, stalnu i obrtnu imovinu računamo kao udio aktive, a glavnica (kapital), dugoročne i kratkoročne obveze računamo kao udio pasive. (npr. Godina 2015. Stalna imovina/aktiva * 100 = 326.379.675/1.099.905.222 * 100 = 29,67%). Zbroj stavki aktive mora biti jednaka zbroju stavki pasive.

Tablica 5. Vertikalna analiza računa dobiti i gubitka poduzeća Koka d.d.

Pozicija	Godina 2015.	Godina 2016.	Povećanje (smanjenje) u %	
			Godina 2015.	Godina 2016.
Prihodi od prodaje	1.251.793.668	1.231.617.514	100	100
Poslovni rashodi	1.236.648.246	1.220.008.908	98,79	99,06
Bruto dobit (marža)	15.145.422	11.608.606	1,21	0,94
Troškovi poslovanja	13.079.966	10.821.244	1,04	0,88
Dobit iz poslovanja	2.065.456	787.362	0,16	0,06

Izvor: Autor

Kao bazu uzimamo prihod od prodaje i izjednačavamo ga sa 100. U odnosu na njega računamo udio ostalih stavki za promatranu godinu. (npr. Godina 2015.; Poslovni rashodi/prihodi od prodaje * 100 = 1.236.648.246/1.251.793.668 * 100 = 98,79%).

4.3. Pokazatelji financijske analize

Prema Ranogajec (2009.) financijski pokazatelji su indikatori odnosa između određenih veličina koji prikazuju uspješnost poslovanja poduzeća. Najveći dio podataka za izračunavanje pokazatelja nalazi se u financijskim izvještajima. Kao kriterije opstanka razlikujemo:

- 1) Sigurnost poslovanja (likvidnost, zaduženost, aktivnost)
- 2) Uspješnost poslovanja (ekonomičnost, rentabilnost)

Pokazatelji likvidnosti mjere sposobnost poduzeća u kontekstu sposobnosti podmirenja dospjelih kratkoročnih obveza. Uobičajeni pokazatelji likvidnosti su koeficijent ubrzane likvidnosti, koeficijent tekuće likvidnosti i koeficijent financijske stabilnosti. Pokazatelji likvidnosti utvrđuju se na temelju podataka obuhvaćenih u bilanci.

Jedan od važnijih pokazatelja likvidnosti je koeficijent tekuće likvidnosti. Izračun ovoga koeficijenta za poslovanje poduzeća Koka d.d. u 2016. godini iskazan je na sljedeći način:

$$\text{koeficijent tekuće likvidnosti} = \frac{\text{kratkotrajna imovina}}{\text{kratkoročne obveze}}$$

$$\text{koeficijent tekuće likvidnosti} = \frac{808.416.239 \text{ kn}}{450.807.628 \text{ kn}}$$

$$\text{koeficijent tekuće likvidnosti} = 1,79$$

Ako je koeficijent tekuće likvidnosti manji od 1,5 poduzeće može ostati bez sredstava za podmirenje kratkoročnih obveza. Budući da su u današnjoj situaciji zalihe relativno sporo utržive, a potraživanja isto tako teško naplativa, često se o potrebi za vanjskim kratkoročnim izvorima financiranja treba razmatrati već i kad je koeficijent ubrzane likvidnosti blizu 1 (Matković, 2014.).

Pokazatelji zaduženosti mjere koliko se poduzeće financira iz vlastitih, a koliko iz tuđih izvora financiranja. Tradicionalno se granično zaduženim smatra poduzeće čiji je odnos tuđeg i vlastitog kapitala 50:50, no u današnje vrijeme se od toga odstupa te se tolerira

zaduženost 30:70. Koeficijent zaduženosti u 2016. godini za poduzeće Koka d.d. izračunava se na sljedeći način:

$$\text{Koeficijent zaduženosti} = \frac{\text{ukupne obveze}}{\text{ukupna imovina}}$$

$$\text{Koeficijent zaduženosti} = \frac{573.641.558 \text{ kn}}{1.139.306.757 \text{ kn}}$$

$$\text{Koeficijent zaduženosti} = 0,50$$

U pravilu bi vrijednost koeficijenta zaduženosti trebala biti 50% ili manja, a u izračunu za Koka d.d. vidimo da je prisutna takva situacija. Pokazatelji aktivnosti smatraju se pokazateljima sigurnosti i pokazateljima uspješnosti poslovanja. Oni mjere koliko efikasno poduzeće upotrebljava svoje resurse. Koeficijent obrtaja ukupne imovine jedan je od najvažnijih pokazatelja aktivnosti. Izračun istoga koeficijeta za poduzeće Koka d.d. u godini 2016. iznosi:

$$\text{Koeficijent obrtaja ukupne imovine} = \frac{\text{ukupni prihod}}{\text{ukupna imovina}}$$

$$\text{Koeficijent obrtaja ukupne imovine} = \frac{1.240.445.362 \text{ kn}}{1.139.306.757 \text{ kn}}$$

$$\text{Koeficijent obrtaja ukupne imovine} = 1,09$$

Ovaj koeficijent pokazuje koliko puta se ukupna imovina poduzeća obrne u tijeku jedne godine, to jest koliko poduzeće uspješno koristi imovinu s ciljem stvaranja prihoda.

Pokazatelji ekonomičnosti prikazuju odnos prihoda i rashoda. Sukladno tome očekuje se da pokazatelji ekonomičnosti budu što veći. Tako će na primjer poduzeće koje pozitivno posluje imati ekonomičnost ukupnog poslovanja veću od 1 kao što ima i poduzeće Koka d.d. Izračun je sljedeći:

$$\text{Ekonomičnost poslovanja} = \frac{\text{ukupni prihodi}}{\text{ukupni rashodi}}$$

$$\text{Ekonomičnost poslovanja} = \frac{1.240.445.362 \text{ kn}}{1.237.039.890 \text{ kn}}$$

$$\text{Ekonomičnost poslovanja} = 1,003$$

Postoje i pokazatelji rentabilnosti koji su usmjereni u prvom redu na mjerenje uspješnosti poslovanja.

4.4. Financijski izvještaji poduzeća Koka d.d.

Tablica 6. BILANCA - AKTIVA; Koka d.d., stanje na dan 31. 12. 2016.

Naziv pozicije	Prethodno razdoblje 31. 12. 2015.	Tekuće razdoblje 31. 12. 2016.
AKTIVA		
A) DUGOTRAJNA IMOVINA	326.379.675	330.890.518
I. NEMATERIJALNA IMOVINA	0	0
1. Izdaci za razvoj	0	0
2. Koncesije, patenti, licencije, robne i uslužne marke	0	0
3. Goodwill	0	0
II. MATERIJALNA IMOVINA	323.493.790	328.144.782.
1. Zemljište	147.668.961	147.668.961
2. Građevinski objekti, postrojenja i oprema	114.596.735	146.154.689
3. Alati, pogonski inventar i transportna imovina	3.569.074	4.607.071
4. Biološka imovina	7.166.438	9.181.057
5. Predujmovi za materijalnu imovinu	1.751.685	919.137
6. Materijalna imovina u pripremi i ostala materijalna	19.727.820	19.613.867
7. Ulaganje u nekretnine	0	0
III. DUGOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA	136.549	138.006
1. Udjeli kod povezanih poduzetnika	19.664	19.663
2. Dani zajmovi, depoziti i slično	0	118.343
3. Ostala dugotrajna financijska imovina	116.885	0
IV. POTRAŽIVANJA	2.749.336	2.607.730
B) KRATKOTRAJNA IMOVINA	773.525.547	808.416.239
I. ZALIHE	182.899.432	179.981.020
1. Sirovine i materijal	109.266.945	103.530.382
2. Proizvodnja u tijeku	33.957.621	42.617.389
3. Gotovi proizvodi	38.832.133	33.832.873
4. Trgovačka roba	376	376
5. Dugotrajna imovina namijenjena prodaji	0	0
II. POTRAŽIVANJA		478.283.121
1. Potraživanja od povezanih i sudjelujućih poduzetnika	1463.122.409	456.741.766
2. Potraživanja od kupaca	16.846.358	18.600.843
3. Ostala potraživanja	3.347.942	2.940.512
III. KRATKOTRAJNA FINACIJSKA IMOVINA	93.708.930	119.579.341
1. Dani zajmovi povezanim poduzetnicima	53.590.557	41.545.619
2. Dani zajmovi, depoziti i slično	40.118.373	78.033.722
IV. NOVAC U BANC I BLAGAJNI	33.794.776	30.572.757
C) PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA	13.646.032	428.505
D) UKUPNO AKTIVA	1.113.551.254	1.139.735.262
E) IZVANBILANČNI ZAPISI	74.971.998	74.971.998

Izvor: Zagrebačka burza; financijski izvještaji

Tablica 7. BILANCA - PASIVA; Koka d.d., stanje na dan 31. 12. 2016.

Naziv pozicije	Prethodno razdoblje 31.12.2015.	Tekuće razdoblje 31.12.2016.
PASIVA		
A) KAPITAL I REZERVE	564.502.832	566.093.704
I. TEMELJNI (UPISANI) KAPITAL	180.644.000	180.644.000
II. REZERVE IZ DOBITI	81.386.562	81.337.000
1. Zakonske rezerve	9.032.200	9.032.200
2. Ostale rezerve	72.354.362	72.304.800
III. REVALORIZACIJSKE REZERVE	4.049.047	3.329.404
IV. ZADRŽANA DOBIT	291.786.854	298.423.222
V. DOBIT ILI GUBITAK POSLOVNE GODINE	6.636.369	2.360.076
1. Dobit poslovne godine	6.636.369	2.360.076
2. Gubitak poslovne godine	0	0
B) DUGOROČNE OBVEZE	76.197.315	122.833.930
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima	0	0
2. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	74.466.178	121.194.837
3. Ostale dugoročne obveze	1.731.137	1.639.093
C) KRATKOROČNE OBVEZE	472.688.569	450.807.628
1. Obveze prema povezanim poduzetnicima	7.405.249	55.648.977
2. Obveze prema bankama i drugim financijskim institucijama	165.859.255	169.290.319
3. Obveze za predujmove	0	0
4. Obveze prema dobavljačima	229.126.326	207.651.122
5. Obveze prema zaposlenicima	10.988.566	7.867.750
6. Obveze za poreze, doprinose i slična davanja	454.472	6.074.217
7. Obveze s osnove udjela u rezultatu	52.591.438	193.680
8. Ostale kratkoročne obveze	6.263.263	4.081.563
D) ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA	162.538	0
E) UKUPNO PASIVA	1.113.551.254	1.139.735.262
F) IZVANBILANČNI ZAPISI	74.971.998	74.971.998

Izvor: Zagrebačka burza; financijski izvještaji

Tablica 8. RAČUN DOBITI I GUBITKA, Koka d.d., stanje na dan 31. 12. 2016.

Naziv pozicije	Prethodno razdoblje 01.01.-31.12.2015.	Tekuće razdoblje 01.01.-31.12.2016.
I. POSLOVNI PRIHODI	1.251.793.668	1.231.617.514
1. Prihodi od prodaje	1.246.282.784	1.222.418.533
2. Ostali poslovni prihodi	5.510.884	91.198.981
II. POSLOVNI RASHODI	1.236.648.246	1.220.008.908
1. Promjene vrijednosti zaliha proizvodnje u tijeku	-8.212.689	-3.453.884
2. Materijalni troškovi	1.014.505.662	977.021.222
a) Troškovi sirovina i materijala	844.679.665	797.966.032
b) Troškovi prodane robe	23.918.951	24.891.642
c) Ostali vanjski troškovi	145.907.046	154.163.548
3. Troškovi osoblja	110.931.881	117.529.781
a) Neto plaće i nadnice	72.831.866	76.995.644
b) Troškovi poreza i doprinosa iz plaća	22.308.999	23.982.137
c) Doprinosi na plaće	15.791.016	16.552.000
4. Amortizacija	26.803.526	29.385.548
5. Ostali troškovi	30.920.472	25.629.728
6. Vrijednosno usklađivanje	0	312.011
7. Ostali poslovni rashodi	61.699.394	73.584.502
III. FINANCIJSKI PRIHODI	4.214.192	8.827.848
1. Kamate, tečajne razlike, dividende i slični prihodi	4.214.192	8.827.848
IV. FINANCIJSKI RASHODI	10.884.247	17.030.982
1. Kamate, tečajne razlike i drugi rashodi	10.884.247	17.030.982
V. IZVANREDNI PRIHODI	0	0
VI. IZVANREDNI RASHODI	0	0
VII. UKUPNI PRIHODI	1.256.007.860	1.240.445.362
VIII. UKUPNI RASHODI	1.247.532.493	1.237.039.890
IX. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	8.475.367	3.405.472
1. Dobit prije oporezivanja	8.475.367	3.405.472
2. Gubitak prije oporezivanja	0	0
X. POREZ NA DOBIT	1.838.998	1.045.394
XI. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	6.636.369	2.360.078

Izvor: Zagrebačka burza; financijski izvještaji

5. ZAKLJUČAK

Proces poslovnog odlučivanja izravno utječe na uspješnost poduzeća, a kao vrlo važan izvor informacija za donošenje poslovnih odluka poslužit će financijski izvještaji. Financijski izvještaji sastavljaju se u računovodstvu. Temeljni financijski izvještaji su bilanca, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku, izvještaj o promjenama glavnice i bilješke uz financijske izvještaje.

Analiza financijskih izvještaja predstavlja proces primjene različitih analitičkih postupaka kojima se podaci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje. Korisnici podataka analize financijskih izvještaja su različite skupine počevši od vlasnika, investitora, kreditora, zaposlenika, dobavljača i kupaca. Uobičajeni postupci i instrumenti analize financijskih izvještaja su analize komparativnih (horizontalna analiza) i strukturnih (vertikalna analiza) financijskih izvještaja te analiza financijskih pokazatelja. Horizontalna analiza koristi se za provjeru tendencije i dinamike promjena na pozicijama temeljnih financijskih izvještaja. Vertikalna analiza daje uvid u strukturu financijskih izvještaja. Analizom financijskih pokazatelja mjeri se kvaliteta poslovanja poduzeća, odnosno sigurnost i uspješnost.

U ovome radu, na temelju horizontalne i vertikalne analize bilance i računa dobiti i gubitka, prikazano je financijsko stanje i kretanje poduzeća Koka d.d. za razdoblje 2015. – 2016. godine. Detaljnom obradom postojećih podataka moguće je uočiti problematiku u poslovanju, otkloniti i umanjiti greške u budućnosti, kao i reducirati rizik poslovanja.

Rezultati analize financijskih izvještaja ukazuju da je Koka d.d. u određenoj mjeri nazadovala u poslovanju, naglašavajući pri tome zaduživanje, ali i smanjenje dobiti tijekom 2016. godine.

Razdoblje poslovanja u 2015.-2016. bilo je nepovoljno. Koka d.d. članica je tvrtke Vindija i od 1995. godine posluje kao uspješan sustav peradarske proizvodnje. Ipak, nije svaka godina jednako uspješna. Tako su u 2015. i 2016. godini rezultati poslovanja niži nego u prethodnim razdobljima.

Usprkos lošijem kretanju Koka d.d. je nastavila proizvoditi svježe i zdravstveno ispravno meso peradi. Sačuvala je svoje vjerne kupce i napredovala u poslovanju sve do danas.

6. POPIS LITERATURE

1. Žager L., Žager K., Mamić Sačer I., Sever S. (2000.): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb 2000.
2. Ranogajec Lj. (2009.): Računovodstvo u poljoprivredi, Poljoprivredni fakultet u Osijeku, Osijek
3. Žager L., Žager K., Mamić Sačer I., Sever S. (2008.): Analiza financijskih izvještaja; drugo prošireno izdanje, Masmedia, Zagreb, 2008.
- 3.; Žager L., Žager K., Mamić Sačer I., Sever S., Ježovita A. (2017.): Analiza financijskih izvještaja; treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika Zagreb, 2017.
4. Parać B. (2008.): Poduzetničko računovodstvo i financijsko izvještavanje, M.E.P. Consult, Zagreb

1. Službena stranica FINA-a, RGFI – javna objava:
<http://rgfi.fina.hr/IzvjestajiRGFI.web/main/home.jsp>, 24.8.2018.
2. Postupci analize financijskih izvještaja, http://ef.sve-mo.ba/arhiva/materijal/3_SS/opa/prez2.pdf, 4.9.2018.
3. Dečman N., Financijski izvještaji kao podloga za ocjenu sigurnosti i uspješnosti poslovanja malih i srednjih poduzeća u republici hrvatskoj,
<https://hrcak.srce.hr/file/128746>, 24.8.2018.
4. Službena stranica poduzeća Koka d.d., <http://www.vindija.hr/O-nama/Tvrtke-clanice/Koka.html?Y2lcNjY%3D>, 24.8.2018.
5. Matković M., Financijski pokazatelji uspješnosti poslovanja,
<http://www.progressive.com.hr/component/content/article/62-kolumne/5527-trino-pozicioniranje.html>, 7.8. 2018.
6. Zakon o računovodstvu, <https://www.rrif.hr/dok/propisi/ZOR.pdf>, 5.8. 2018.
7. Poslovni dnevnik, <http://www.poslovni.hr/blog/poboljsanje-upravljanja-novcanim-tokovima-1-dio-1045> (1.9.2018.)
8. Lista za grad, <http://www.listazagrad.com/financiranje.html> (1.9.2018.)